Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausunto

23.5.2025

VN/13/2025
VN/13/2025-TEM-49

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta 27.5.2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta (HE 40/2025 vp)

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijalausuntoa asiasta: HE 40/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa asiasta seuraavaa:

Hallituksen esityksellä toimeenpannaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä. Esitys on osa kansallista vesihuoltouudistusta ja liittyy lisäksi Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen perustuvaan eduskunnan päätökseen. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan kunta ei saa myydä vesihuoltoon kohdistuvaa omistustaan, eikä kunnan omistuksessa tai määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos saa myydä vesihuolto-omaisuuttaan.

Valtioneuvoston uudessa päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteista (568/2024) tunnistetaan vesihuolto kriittiseksi infrastruktuuriksi. Päätöksen mukaan kriittisellä infrastruktuurilla on vakiintuneesti tarkoitettu niitä perusrakenteita, palveluja ja niihin liittyviä toimintoja, jotka ovat välttämättömiä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi. Kriittiseen infrastruktuuriin kuuluu sekä fyysisiä laitoksia ja rakenteita että sähköisiä ja digitaalisia toimintoja ja palveluja. Vesihuolto on peruspalvelu, joka on turvattava yhdyskunnille, sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille, elintarviketuotannolle, sotilaalliselle maanpuolustukselle sekä huoltovarmuuskriittiselle tuotannolle ja palveluille kaikissa turvallisuustilanteissa.

Vesihuollon turvaaminen on myös yksi Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (16.1.2025) strategisista tehtävistä. Strategiassa todetaan muun muassa, että vesihuoltolaitokset ja -verkostot ovat yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittistä infrastruktuuria, ja vesihuollon palveluista ovat riippuvaisia muut elintärkeät toiminnot, kuten terveydenhuolto, elintarvikehuolto ja pelastustoimi. Vesihuoltopalvelut pyritään järjestämään häiriöttömästi ja toimintavarmasti kaikissa tilanteissa. Huoltovarmuusorganisaation vesihuoltopooli koordinoi vesihuollon huoltovarmuutta.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että kriittiseen infrastruktuuriin kuuluvat vesihuoltolaitokset ovat kuntien omistuksessa, jolloin mahdollinen ei-toivottu vaikutusvalta erityisesti kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta kriittisissä kohteissa on selkeästi kansallisissa käsissä.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address** Työ- ja elinkeinoministeriö	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 2160 +358 9 1606 2160	kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että hallituksen esityksessä tuodaan hyvin esille, että yritysmuotoiset vesihuoltolaitokset voidaan katsoa myös ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetun lain (172/2012) tarkoittamiksi seurannan kohteiksi, koska ne ovat lähtökohtaisesti yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta kriittisiä.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lisäksi, että vesihuollon tilannekuvan kokoaminen ja ylläpitäminen muuttuvassa turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tärkeää, koska vesihuolto on yhteiskunnan elintärkeä toiminto.

Neuvotteleva virkamies Henri Backman